

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 18.9.2008
KOM(2008) 553 endelig

2008/0180 (CNS)

Forslag til

RÅDETS FORORDNING

om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

(forelagt af Kommissionen)

{SEC(2008) 2424}

{SEC(2008) 2425}

BEGRUNDELSE

BAGGRUNDEN FOR FORSLAGET

Begrundelse og formål

De tekniske krav i direktiv 93/119/EF¹ om beskyttelse af dyr på slagte- eller aflivningstidspunkter er aldrig blevet ændret, selv om forholdene har ændret sig.

Ny teknologi er blevet indført, og visse standarder er derfor forældede. I 2004 og 2006 foreslog Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet i to videnskabelige udtalelser en revision af direktivet. Sideløbende hermed vedtog Verdensorganisationen for Dyresundhed i 2005 to retningslinjer for dyrevelfærd på slagte- og aflivningstidspunktet, hvori man nåede frem til lignende konklusioner.

Der bliver i samfundet lagt stadig større vægt på dyrevelfærd. Vedtagelsen af en række EU-retsakter om fødevarerikkerhed, som understreger det ansvar, som påhviler ledere af fødevarerikkerheder, har ændret de retlige rammer for slagterier. Masseaflivninger i forbindelse med udbrud af dyresygdomme har skabt tvivl om de anvendte aflivningsmetoder. I 2006 vedtog Kommissionen den første EF-handlingsplan for dyrebekskyttelse og dyrevelfærd, og der blev indført nye begreber som f.eks. velfærdsindikatorer og referencecentre for dyrevelfærd.

Der er konstateret specifikke problemer i forbindelse med EU-lovgivningen, bl.a. manglen på harmoniseret metodologi for nye bedøvelsesmetoder, manglen på klart definerede ansvarsområder for virksomhedsledere, utilstrækkelige kompetencer hos personale eller utilstrækkelige dyrevelfærdsbetingelser i forbindelse med aflivning som led i sygdomsbekæmpelse.

Derfor opnås der med forslaget en anelig merværdi i sammenligning med status quo.

Navnlig ved at ændre det juridiske instrument fra et direktiv til en forordning åbner forslaget mulighed for en ensartet og samtidig anvendelse, og man undgår de byrder og uligheder, der er forbundet med gennemførelsen i national ret. Forordningsformen egner sig også til en hurtigere gennemførelse af ændringer som følge af de tekniske og videnskabelige fremskridt. Der bliver tale om ét samlet sæt regler, der bliver mere synlige og lettere at anvende både for EU's virksomhedsledere og handelspartnere.

Forslaget giver også virksomhedsledere større fleksibilitet gennem vedtagelse af detaljerede tekniske retningslinjer. Samtidig forpligtes virksomhedsejere til at tage et reelt ansvar for dyrevelfærd (egenkontrol af bedøvelsesprocedurer, standardprocedurer), hvilket bidrager til en bedre håndhævelse af dyrevelfærd i forbindelse med slagtning.

Forslaget tager også sigte på at udvikle læringsmekanismer på grundlag af pålidelige videnskabelige data (kompetencebevis, referencecentre), således at dyrevelfærd bliver bedre forstået og integreret i de daglige rutiner hos slagtere, officielle inspektører og personer, der håndterer dyr.

Forslaget har følgende hovedformål:

- 1) Forbedring af dyrs beskyttelse på slagte- eller aflivningstidspunktet.
- 2) Fremme af innovation i forbindelse med bedøvelses- og aflivningsteknikker.

¹ EFT L 340 af 31.12.1993, s. 21.

3) Lige vilkår på det indre marked for de berørte virksomhedsledere.

Endvidere vil forslaget søge at nå følgende specifikke mål:

- 1) Udvikling af en fælles metodologi med henblik på fremme af nye bedøvelsesmetoder.
- 2) Sikring af bedre integrering af dyrevelfærdsaspekter i produktionsprocessen ved hjælp af kravet om standardprocedurer og udnævnelse af dyrevelfærdsansvarlige på slagterier.
- 3) Opgradering af standarderne for opførelse af slagterier og for udstyr på slagterier.
- 4) Forbedring af de berørte virksomhedslederes og myndighedsrepræsentanternes kompetencer.
- 5) Forbedring af dyrs beskyttelse i forbindelse med masseaflivninger.

Generel baggrund

Dette forslag vil erstatte direktiv 93/119/EF om beskyttelse af dyr på slagte- eller aflivningstidspunktet, som omfatter aflivning af opdrættede dyr.

Hver år aflives næsten 360 mio. svin, får, geder og kvæg og over fire mia. stykker fjerkræ på EU's slagterier. Desuden aflives der i den europæiske pelsindustri 25 mio. dyr, mens der på rugerierne aflives 330 mio. daggamle kyllinger. Bekæmpelsen af smitsomme sygdomme kan også kræve, at der aflives millioner af dyr.

Den nuværende situation er ikke tilfredsstillende for så vidt angår de tilsigtede mål. Niveauet for dyrebekyttelse er forskelligt fra medlemsstat til medlemsstat, hvilket til tider fører til meget utilfredsstillende resultater. Forskelle i medlemsstaternes krav til slagterier og producenter af bedøvelsesudstyr sikrer ikke virksomhederne lige vilkår, selv om de konkurrerer på et globalt marked. Denne situation fremmer heller ikke innovation.

Gældende bestemmelser på det område, som forslaget vedrører

Direktiv 93/119/EF ophæves, men forslaget vil have samme anvendelsesområde.

Overensstemmelse med andre EU-politikker og -mål

Ikke relevant.

HØRING AF INTERESSEREDE PARTER OG KONSEKVENSANALYSE

Høring af interesserede parter

Høringsmetoder, hovedmålgrupper og respondenternes overordnede profil

Kommissionen bestilte i 2006 en ekstern undersøgelse af bedøvelsespraksis på slagterier og de økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser heraf. I forbindelse med undersøgelsen blev de vigtigste interesserede parter som f.eks. kødbranchen, kompetente myndigheder og dyrevelfærdsorganisationer hørt.

Kommissionen var også i direkte kontakt med de interesserede parter og med videnskabelige, tekniske og juridiske eksperter vedrørende forskellige aspekter af forslaget. Høringerne fandt sted fra juli 2006. Initiativet blev præsenteret på erhvervsfora og i relevante rådgivende udvalg eller grupper i Kommissionen i perioden 2006-2007.

For at informere offentligheden om initiativet, blev der oprettet særlige websteder, som jævnligt blev opdateret. Fra december 2007 til februar 2008 kunne de interesserede parter indsende deres kommentarer og synspunkter til en mailboks. Initiativet blev forelagt medlemsstaterne via en arbejdsgruppe i januar 2008.

Oversigt over svarene og redegørelse for, hvordan de er blevet taget i betragtning

De interesserede parter og medlemsstaterne var enige om, at virksomhedsledere bør have et større ansvar for dyrevelfærd. De interesserede parter glædede sig over, at forslaget har form af en forordning frem for et direktiv, mens medlemsstaternes holdninger var delte.

Der var stor støtte til indførelsen af krav vedrørende standardprocedurer, og idéen med en dyrevelfærdsansvarlig blev også godt modtaget. Dyrevelfærdsorganisationer og nogle medlemsstater understregede imidlertid behovet for at bevare normative krav. Andre deltagere udtrykte bekymring over kravene vedrørende standardprocedurer og en dyrevelfærdsansvarlig på små slagterier.

På grundlag af de gennemførte undersøgelser og høringer konkluderede Kommissionen, at mens de fleste store slagterier i EU allerede har en person ansat, der er ansvarlig for kødkvalitetskontrol (som både kan overvåge standardprocedurer og udfylde rollen som dyrevelfærdsansvarlig uden særlige meromkostninger), er dette ikke tilfældet for små slagterier. Derfor er der indført en undtagelse fra kravet om en dyrevelfærdsansvarlig for meget små slagterier, idet foranstaltningen ikke står mål med det lille antal dyr, der slagtes, og fordi man ønsker at undgå mulige konkurrenceforvridninger.

Alle hørte parter var enige i, at bedøvelsesmetoder bør defineres bedre.

De var også enige i behovet for en videnpolitik, da både officielle inspektører og virksomhedsledere undertiden mangler faglig bistand. De støttede alle idéen om et kompetencebevis. Der var mere blandet støtte til princippet om et nationalt referencecenter. Medlemsstaterne var bekymrede over oprettelsen af en ny administrativ struktur og de mulige budgetmæssige konsekvenser.

Medlemsstaterne stillede sig positivt til forslaget om bedre beredskab og indberetning om dyrevelfærd i forbindelse med aflivning som led i sygdomsbekæmpelse. Nogle medlemsstater foretrækker, at internationale retningslinjer nøje overholdes, mens andre går ind for en vis fleksibilitet.

Der blev taget hensyn til ovenstående kommentarer på følgende måde:

- a) Problemet vedrørende manglende normative krav blev løst ved at indføre et krav om et nationalt referencecenter. Desuden indeholder forslaget en forpligtelse for producenter af bedøvelsesudstyr til at rådgive om brugen af deres udstyr. Medlemsstaterne skal også udarbejde regler for god praksis.
- b) Problemet vedrørende omkostningerne ved gennemførelsen af nye standarder for slagteriernes infrastruktur blev løst ved at fastsætte en overgangsperiode for dette krav.
- c) Problemet vedrørende de administrative udgifter i forbindelse med etableringen af nationale referencecentre blev løst ved at ændre kravene, så strukturen bliver mere fleksibel.

- d) Med hensyn til den administrative byrde i forbindelse med en dyrevelfærdsansvarlig åbner forslaget mulighed for en undtagelse for små slagterier.
- e) Med hensyn til den manglende fleksibilitet i forbindelse med sygdomsbekæmpelse kan der ifølge forslaget indrømmes undtagelser, hvis aflivningen indebærer alvorlige risici for menneskers eller dyrs sundhed.

Der blev holdt en åben internethøring fra den 20.12.2007 til den 20.2.2008. Kommissionen modtog 10 svar. Svarene findes på http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/slaughter/slaughter_stakeholders_en.htm.

Ekspertbistand

Relevante videnskabs-/ekspertområder

Dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed, dyresundhed.

Anvendt metode

En række referencedokumenter blev konsulteret, navnlig udtalelser fra Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet fra 2004 og 2006, internationale retningslinjer (OIE's retningslinjer om slagtning og aflivning), national lovgivning inden og uden for Fællesskabet (USA, Det Forenede Kongerige, Frankrig, New Zealand osv.). Alle relevante rapporter fra Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret blev også taget i betragtning sammen med en ekstern undersøgelse, der blev gennemført med henblik på konsekvensanalysen.

Adskillige eksperter blev hørt (videnskabsfolk, rådgivere og regeringseksperter), desuden blev følgende interesserede parter hørt: slagterier (rødt kød og fjerkrækød), landbrugsorganisationer, dyrlæger, religiøse grupper, dyrebeskyttelsesorganisationer og producenter af bedøvelsesudstyr.

Væsentligste organisationer/eksperter, der er blevet hørt

Anglia-Autoflow — producent af udstyr

Animals' Angels — dyrevelfærdsorganisation

AVEC — fjerkræindustrien

AEH — Association of European Hatcheries

Butina — producent af udstyr

CIWF — dyrevelfærdsorganisation

COPA-COGECA — landbrugere

EUROGROUP FOR ANIMALS — dyrevelfærdsorganisation

EPEXA — Association of European Hatching Egg, One-Day-Olds and Pullet Exporters

European Fur Breeders' Association

Federation of Veterinarians of Europe

Finnish Fur Breeders' Association

AFSSA — French Agency for Food Safety

FNICGV — industrien for rødt kød

Humane Slaughter Association — dyrevelfærdsorganisation

IBC — International Butchers' Confederation

OABA — dyrevelfærdsorganisation

PVE (Product Boards for Livestock, Meat and Eggs) — kødindustrien

Stork Food Systems — producent af udstyr

UECBV — industrien for rødt kød

Sammendrag af den rådgivning, der er modtaget og anvendt

Det blev ikke nævnt, at der skulle foreligge potentielt alvorlige risici med uoprettelige konsekvenser.

I deres udtalelse fra 2004 forelagde Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet eksperter over 20 tekniske henstillinger. Følgende henstillinger blev indarbejdet i forslaget:

- relevant uddannelse af det personale, der bedøver dyr
- udstyr med konstant strøm til elektrisk bedøvelse
- registreringssystem til elektriske parametre
- registreringssystem til gasparametre
- begrænsning af brugen af ikke-penetrerende bolt pistol til unge lam
- flere tekniske forbedringer i forbindelse med ophængning af fjerkræ
- overskæring af begge halspulsårer inden afblødning
- krav om aflivning af fjerkræ ved hjælp af gas (ikke-reversibel bedøvelse).

Nogle af henstillinger er ikke medtaget i forslaget, fordi konsekvensanalysen viste, at de i øjeblikket ikke er økonomisk bæredygtige i EU. Dette gælder især følgende henstillinger:

- udfasning af brugen af kuldioxid til svin og fjerkræ
- udfasning af brugen af vandbade til bedøvelse af fjerkræ.

Andre henstillinger er ikke medtaget i forslaget, fordi de refererer til parametre, der bør være en del af gennemførelsesbestemmelserne.

Henstillinger om opdrættede fisk er ikke inkluderet i forslaget, fordi der var behov for yderligere videnskabelige udtalelser og økonomisk vurdering.

Tiltag til at gøre ekspertrådgivningen offentligt tilgængelig

Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet's udtalelser og OIE's retningslinjer er offentlige tilgængelige på internettet:

http://www.efsa.europa.eu/EFSA/efsa_locale-1178620753812_home.htm

http://www.oie.int/eng/normes/mcode/en_titre_3.7.htm.

Konsekvensanalyse

Status quo, deregulering, tekniske ændringer af direktivet eller omstrukturering af lovgivningen var de politikmuligheder, der først og fremmest blev taget op til overvejelse.

Omkostningerne ved slagtning udgør en begrænset del af et slagteris samlede omkostninger (20 %), men kan påvirke dets konkurrenceevne. Fødevarerlovgivningen sørger for, at der føres permanent offentlig kontrol med slagterier. Med forslaget indføres der ikke yderligere krav om offentlig kontrol. Dyrevelfærd har en positiv indvirkning på kødkvaliteten og arbejdssikkerheden. Den repræsenterer også en positiv markedsværdi. Der er ikke fundet væsentlige miljøvirkninger.

Ved en sammenligning af de vigtigste påtænkte politikmuligheder synes en omstrukturering af lovgivningen at være den mest fordelagtige valgmulighed.

I konsekvensanalysen undersøges følgende aspekter af en omstrukturering af lovgivningen:

For så vidt angår godkendelse af nye bedøvelsesmetoder vil et centraliseret system være et godt alternativ, mens et delvist decentraliseret system vil indebære visse fordele især med hensyn til fleksibilitet og omkostninger.

Bedre integrering af dyrevelfærd i produktionsprocessen vil have en klar positiv effekt på dyrevelfærden, arbejdssikkerheden og kødkvaliteten. Dette kan opnås ved at indføre krav om standardprocedurer og/eller udnævnelse af en dyrevelfærdsansvarlig. Begge valgmuligheder indebærer begrænsede økonomiske omkostninger, og slagterier, som allerede har indført sådanne foranstaltninger, værdsætter de økonomiske fordele.

Konsekvensanalysen viser også, at der er behov for at opdatere standarderne for slagteriers infrastruktur. Det vil medføre sociale fordele, og investeringsomkostningerne kan mindskes, hvis der indføres en passende overgangsperiode.

Bedre kompetencer hos det personale, der afliver dyrene, og indførelsen af en særlig national ordning for faglig støtte på dyrevelfærdsområdet til embedsmænd synes at være to supplerende fremgangsmåder. Videnpolitik er yderst effektiv i forhold til dyrevelfærd, fleksibel for industrien og socialt set positiv for personalet.

Med hensyn til masseaflivninger af dyr viser konsekvensanalysen, at en mere fleksibel løsningsmodel i højere grad forventes at skabe resultater end en mere traditionel normativ fremgangsmåde.

FORSLAGETS RETLIGE ASPEKTER

Resumé af forslaget

Forslaget vil give virksomhedsledere øget ansvar for dyrevelfærd. Dette er på linje med "hygiejnepakken", som er en række retsakter på fødevarerikkerhedsområdet, der blev vedtaget i 2004, og som forpligter virksomhedsledere til at integrere fødevarerikkerhed i deres processer og dokumentere, at de indfører procedurer med henblik herpå. Denne fremgangsmåde er også i overensstemmelse med EF-handlingsplanen for dyrebeskyttelse og dyrevelfærd, som indførte målelige dyrevelfærdsindikatorer.

Ifølge forslaget skal personale, der håndterer og/eller slagter dyr, være i besiddelse af et kompetencebevis. Kravet vil gælde for slagterier og for aflivning inden for pelsdyravl.

I følge forslaget skal hver medlemsstat oprette et nationalt referencecenter, som skal yde faglig bistand til embedsmænd om dyrevelfærdsspørgsmål i forbindelse med aflivning. Centret skal give videnskabelige vurderinger af nye bedøvelsesmetoder og

–udstyr og rådgive nye slagterier, og det vil akkreditere organer, der udsteder kompetencebeviser vedrørende dyrevelfærd.

Forslaget indeholder præcise definitioner vedrørende bedøvelsesmetoder. Der indføres også et fælles system for godkendelse af nye bedøvelsesmetoder.

Forslaget vil sikre, at der tages hensyn til dyrevelfærd på alle niveauer i aflivningsprocessen i forbindelse med sygdomsbekæmpelse. Dette vil indebære bedre beredskab, men også specifikt tilsyn med dyrevelfærd og orientering af offentligheden.

I overensstemmelse med hygiejneforordningen giver forslaget tilladelse til slagtning til eget forbrug (f.eks. på gårde og i hobbybesætninger), forudsat at nærværende forordnings generelle bestemmelser overholdes, navnlig bestemmelsen om forudgående bedøvelse.

Retsgrundlag

Artikel 37 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

Subsidiaritetsprincippet

Subsidiaritetsprincippet finder anvendelse, da forslaget ikke hører ind under Fællesskabets enekompetence.

Målene med forslaget kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne af følgende årsager.

Kød, pels og andre produkter i forbindelse med aflivning af opdrættede dyr handles internationalt. Bedøvelses- og fastholdelsesudstyr forhandles også på tværs af landegrænser. Forskelligheder i medlemsstaternes velfærdsstandarder for aflivning af dyr påvirker slagteriers, landbrugeres, rugeriers og producenter af aflivningsudstyrs konkurrenceevne.

Målene med forslaget kan opfyldes bedre gennem foranstaltninger på EU-plan af følgende grunde.

Produkter, der fremstilles i forbindelse med disse aktiviteter, handles frit i EU. Derfor vil en foranstaltning på EU-plan sandsynligvis have en mere sammenhængende virkning og vil bedre kunne opfylde de foreslåede mål.

Det er vanskeligt at finde indikatorer, der entydigt vil kunne afspejle situationen med hensyn til forslagets mål. Niveauet for anvendelse af visse irreversible bedøvelsesmetoder afspejler tilsyneladende en vis forbedring af dyrevelfærden for fjerkræ og svin. Anvendelsen af bedøvelsesmetoder påvirkes imidlertid også af økonomiske faktorer.

Forslaget finder kun anvendelse på aflivning af opdrættede dyr. Disse aktiviteter er i det store og hele harmoniseret ved anden fællesskabslovgivning.

Aflivning af kæledyr eller i forbindelse med jagt eller sportsaktiviteter omfattes ikke af forslaget og falder fortsat ind under national kompetence.

I forslaget er der fastsat en mulighed for nationale foranstaltninger for at afspejle bestemmelserne i protokollen om dyrebeskyttelse og dyrevelfærd, hvori det hedder, at nationale bestemmelser vedrørende religiøse ritualer, kulturelle traditioner og regionale skikke skal respekteres.

Forslaget er derfor i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet.

Proportionalitetsprincippet

Forslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet af følgende årsager.

Der er følgende fordele ved en forordning:

- Den sikrer en ensartet og samtidig anvendelse i alle medlemsstater, og både medlemsstaterne og Kommissionen undgår den byrde, der er forbundet med gennemførelsen.
- Det er hurtigere at ajourføre en forordning, hvilket er en fordel set i lyset af den tekniske og videnskabelige udvikling på dette område.
- Der skabes ét samlet sæt regler, der bliver mere synlige og lettere at anvende både for EU's virksomhedsledere og handelspartnere.

Forslaget har ingen finansielle virkninger for Den Europæiske Unions budget. Konsekvensanalysen viste, at de finansielle virkninger først og fremmest vil berøre virksomhedsledere, der har gennemført de gældende EU-regler på utilstrækkelig vis.

Endvidere er der fastsat overgangsperioder for foranstaltninger vedrørende slagteriers infrastruktur - også af hensyn til de ansatte, der allerede arbejder på slagterier. Der er også indført en undtagelse fra kravet om en dyrevelfærdsansvarlig for små slagterier.

Den økonomiske undersøgelse viste også, at flertallet af de slagterier, der allerede har gennemført de foranstaltninger, der nævnes i forslaget, finder, at omkostningerne er relativt acceptable, og at forandringerne samlet set er til gavn for deres virksomhed.

Reguleringsmiddel/reguleringsform

Foreslåede instrumenter: forordning.

Andre reguleringsmidler ville ikke være hensigtsmæssige af følgende årsager:

Alle hørte parter afviste enstemmigt ikke-bindende reguleringsmidler som eneste middel til at nå målene. Alle berørte parter mener, at aflivning af dyr er en aktivitet, som kræver fastsættelse af ensartede minimumsnormer, som skal gælde for alle virksomhedsledere, og som skal kontrolleres af staten.

Den nuværende EU-lovgivning er et direktiv, som ikke har tilvejebragt en tilstrækkelig harmonisering.

BUDGETMÆSSIGE KONSEKVENSER

Forslaget har ingen virkninger for Fællesskabets budget.

YDERLIGERE OPLYSNINGER

Simulering, pilotfase og overgangsperiode

Der har været eller vil være en overgangsperiode i forbindelse med forslaget.

Forenkling

Forslaget indebærer en forenkling af lovgivningen.

Forslaget, der ophæver det gældende direktiv, vil gøre gennemførelse i national ret overflødig. Desuden vil en bedre integration af dyrevelfærdsforhold i fødevarerikkerhedslovgivningen gøre det lettere at gennemføre forordningens bestemmelser.

Ophævelse af gældende retsfor skrifter

Vedtagelse af forslaget vil indebære ophævelse af eksisterende lovgivning.

Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde

Den foreslåede retsakt er af relevans for EØS og bør derfor omfatte hele Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Forslag til

RÅDETS FORORDNING

om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

(EØS-relevant tekst)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 37,
under henvisning til forslag fra Kommissionen²,
under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet³,
under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg⁴,
efter høring af Regionsudvalget⁵, og
ud fra følgende betragtninger:

- (1) Rådets direktiv 93/119/EF af 22. december 1993 om beskyttelse af dyr på slagte- eller aflivningstidspunktet⁶ indeholder minimumsregler for beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet i Fællesskabet. Dette direktiv er ikke blevet væsentligt ændret siden vedtagelsen.
- (2) Aflivning kan påføre dyr smerte, psykisk belastning, angst eller anden form for lidelse, selv under de bedst mulige tekniske forhold. Visse aktiviteter i relation til aflivning kan være belastende for dyrene, og der er ulemper forbundet med enhver bedøvelsesteknik. Virksomhedsledere bør træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå smerte og mindske belastning og lidelse hos dyr, der slagtes eller aflives, idet der tages hensyn til bedste praksis på området og til de tilladte metoder i henhold til denne forordning. Derfor bør smerte, belastning og lidelse betragtes som undgåelige, hvis virksomhedsledere overtræder en af bestemmelserne i denne forordning eller anvender tilladte metoder uden at overveje, om de afspejler den nyeste tekniske viden, og dermed uagtsomt eller forsætligt påfører dyrene smerte, belastning eller lidelse.
- (3) Beskyttelse af dyr på slagte- eller aflivningstidspunktet har været omfattet af fællesskabslovgivningen siden 1974 og blev med direktiv 92/119/EF væsentligt forbedret. Der er imidlertid konstateret store forskelle med hensyn til medlemsstaternes gennemførelse af direktivet, og der er peget på alvorlige dyrevelfærdsproblemer og forskelle, der kan påvirke konkurrenceevne mellem de forskellige virksomhedsejere.

² EUT C [...] af [...], s. [...].

³ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁴ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁵ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁶ EFT L 340 af 31.12.1993, s. 21. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1/2005 (EUT L 3 af 5.1.2005, s. 1).

- (4) Dyrevelfærden er en fællesskabsværdi, som er nedfældet i protokollen om dyrebeskyttelse og dyrevelfærd, som er knyttet til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab⁷. Beskyttelse af dyr på slagte- eller aflivningstidspunkter er et spørgsmål af offentlig interesse, der påvirker forbrugernes holdning til landbrugsprodukter. En forbedring af dyrs beskyttelse på slagtetidspunktet bidrager til en bedre kødkvalitet og har indirekte en positiv effekt på arbejdssikkerheden på slagterier.
- (5) National lovgivning om dyrs beskyttelse på slagte- eller aflivningstidspunktet har indvirkning på konkurrencen og dermed på, hvordan det indre marked for landbrugsprodukter fungerer. Det er nødvendigt at indføre fælles regler for at sikre en rationel udvikling af det indre marked for disse produkter.
- (6) Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) har vedtaget to udtalelser om velfærdsaspekterne af de vigtigste systemer til bedøvelse og aflivning af visse dyrearter, nemlig en udtalelse om dyrevelfærdsaspekter af de mest udbredte metoder til bedøvelse og aflivning af de vigtigste kommercielle dyrearter⁸ i 2004 og en udtalelse om dyrevelfærdsaspekter af de mest udbredte metoder til bedøvelse og aflivning af kommercielt opdrættede hjorte, geder, kaniner, strudse, ænder, gæs og vagtler⁹ i 2006. Fællesskabets lovgivning på dette område bør ajourføres for at tage hensyn til disse videnskabelige udtalelser. Henstillinger om udfasning af brugen af kuldioxid til aflivning af svin og fjerkræ og om udfasning af vandbade til bedøvelse af fjerkræ var ikke medtaget i forslaget, da konsekvensanalysen viste, at dette i øjeblikket ikke er økonomisk gennemførligt i EU. Endvidere var der andre henstillinger, der ikke bør indgå i denne forordning, fordi de vedrører tekniske parametre, der bør være en del af gennemførelsesforanstaltningerne eller medtages i reglerne for god praksis. Henstillinger om opdrættede fisk er heller ikke inkluderet i forslaget, fordi der var behov for yderligere videnskabelige udtalelser og økonomisk vurdering på dette område.
- (7) I 2007 vedtog Verdensorganisationen for Dyresundhed (OIE) den zoosanitære kodeks vedrørende landdyr, som indbefatter retningslinjer for slagtning af dyr og for aflivning af dyr i forbindelse med dyresygdomsbekæmpelse. Disse internationale retningslinjer indeholder anbefalinger vedrørende håndtering, fastholdelse, bedøvelse og afblødning af dyr på slagterier og aflivning af dyr i tilfælde af udbrud af smitsomme sygdomme. Der bør i denne forordning også tages hensyn til disse internationale standarder.
- (8) Siden vedtagelsen af direktiv 93/119/EF er der sket en gennemgribende ændring af Fællesskabets fødevarer sikkerhedslovgivning for slagterier, idet Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne¹⁰ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer¹¹ er blevet vedtaget. I disse forordninger understreges fødevarer virksomhedsledernes ansvar for fødevarer sikkerheden. Slagterier er også omfattet af en forhåndsgodkendelsesprocedure, hvor den kompetente myndighed undersøger opførelse, grundplan og udstyr for at sikre, at de er i overensstemmelse med de

⁷ EFT C 340 af 10.11.1997, s. 110.

⁸ EFSA Journal (2004) 45, s. 1.

⁹ EFSA Journal (2006) 326, s. 1.

¹⁰ EUT L 139 af 30.4.2004, s. 1. Berigtiget i EUT L 226 af 25.6.2004, s. 3.

¹¹ EUT L 139 af 30.4.2004, s. 55. Berigtiget i EUT L 226 af 25.6.2004, s. 22. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1243/2007 (EUT L 281 af 25.10.2007, s. 8).

relevante tekniske regler om fødevarerikkerhed. Dyrevelfærdsaspekter bør integreres bedre på slagterier, og der bør tænkes på dyrevelfærden i forbindelse med slagteriers opførelse, grundplan og udstyr.

- (9) Den offentlige kontrol i fødevarekæden er også blevet omorganiseret med vedtagelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 om offentlig kontrol med henblik på verifikation af, at foderstof- og fødevarelovgivningen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes¹², og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 af 29. april 2004 om særlige bestemmelser for tilrettelæggelsen af den offentlige kontrol af animalske produkter til konsum¹³.
- (10) De forhold, hvorunder dyr, der holdes til landbrugsformål, aflives, har direkte eller indirekte indvirkning på markedet for fødevarer, foderstoffer eller andre produkter og på de berørte virksomhedslederes konkurrenceevne. Derfor er disse aflivninger omfattet af Fællesskabets lovgivning. Man kan imidlertid også holde traditionelt opdrættede arter såsom heste, æsler, kvæg, får, geder eller svin af andre årsager, f.eks. som selskabsdyr, dyr til forevisning, arbejdsformål eller sport. Hvis aflivningen af dyr af disse arter fører til produktion af fødevarer eller andre produkter, bør disse aktiviteter være omfattet af denne forordning. Vilde eller omstrefjende dyr, der aflives for at regulere bestanden, bør derfor ikke være omfattet af denne forordning.
- (11) Fisk og landdyr er fysiologisk set meget forskellige, og slagtning og aflivning af opdrættede fisk foregår under meget anderledes forhold, navnlig med hensyn til inspektionsprocessen. Endvidere er der ikke forsket nær så meget i bedøvelse af fisk som i bedøvelse af andre opdrættede arter. Der bør fastlægges særskilte standarder for beskyttelse af fisk i forbindelse med aflivning. Bestemmelser gældende for fisk bør derfor i øjeblikket begrænses til de centrale principper. Yderligere initiativer bør tage lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger i betragtning og kan iværksættes af Fællesskabet på basis af en videnskabelig risikovurdering for slagtning og aflivning af fisk, som foretages af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet, under hensyntagen til de sociale, økonomiske og administrative virkninger.
- (12) Det er en etisk forpligtelse at aflive produktionsdyr, der gennemgår store lidelser, hvis det ikke er muligt at lindre disse smerter på en økonomisk bæredygtig måde. I de fleste tilfælde kan dyr aflives under ordentlige velfærds-mæssige betingelser. Under ekstraordinære omstændigheder, f.eks. ulykker i fjerntliggende områder, hvor kompetent personale og udstyr ikke kan nå frem til dyrene, kan en overholdelse af optimale velfærdsbestemmelser forlænge deres lidelser. Af hensyn til dyrene er det derfor hensigtsmæssigt at udelukke nødaflivning fra visse af denne forordnings bestemmelser.
- (13) Det forekommer, at dyr kan være farlige for mennesker og bringe menneskeliv i fare, påføre alvorlige skader eller overføre dødelige sygdomme. Man kan normalt undgå disse risici ved at fastholde dyrene på ordentlig måde, men det kan også være nødvendigt at aflive farlige dyr for at eliminere sådanne risici under visse særlige omstændigheder. I sådanne tilfælde kan aflivningen ikke altid udføres under optimale velfærdsbetingelser, fordi der er tale om en nødsituation. Det er derfor nødvendigt at fravige forpligtelsen til at bedøve eller straks aflive dyret i disse tilfælde.

¹² EUT L 191 af 28.5.2004, s. 1. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 737/2008 (EUT L 201 af 30.7.2008, s. 29).

¹³ EUT L 226 af 25.6.2004, s. 83. Senest ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1791/2006 (EUT L 363 af 20.12.2006, s. 1).

- (14) I forbindelse med jagt er de betingelser, som aflivningen foregår under, meget forskellige fra dem, der gælder for opdrættede dyr, og jagt er underlagt specifik lovgivning. Aflivning i forbindelse med jagt bør derfor udelukkes fra denne forordnings anvendelsesområde.
- (15) I protokollen om dyrevelfærd og dyrebeskyttelse understreges også nødvendigheden af at respektere medlemsstaternes love og administrative bestemmelser samt deres skikke, navnlig med hensyn til religiøse ritualer, kulturelle traditioner og regionale skikke, i forbindelse med fastlæggelsen og gennemførelsen af Fællesskabets politikker inden for bl.a. landbrug og det indre marked. Kulturelle arrangementer, hvor overholdelse af dyrevelfærdskrav vil have negativ indvirkning på selve arrangementets karakter, bør derfor udelukkes fra denne forordnings anvendelsesområde.
- (16) Kulturelle traditioner drejer sig om nedarvede, fastlagte eller sædvanlige mønstre for tænkemåde, handling eller adfærd, som overføres fra generation til generation. De er med til at styrke de langvarige sociale forbindelser mellem de forskellige generationer. Under forudsætning af at disse aktiviteter ikke påvirker markedet for animalske produkter og ikke er begrundet i produktionsformål, bør aflivning af dyr i forbindelse med disse arrangementer udelukkes fra denne forordnings anvendelsesområde.
- (17) Slagtning af fjerkræ og lagomorfer til eget forbrug finder sted i et omfang, der ikke vil kunne påvirke de kommercielle slagteriernes konkurrenceevne. Den indsats, der er nødvendig for, at de offentlige myndigheder kan opspore og kontrollere sådanne aktiviteter, står ikke i rimeligt forhold til de eventuelle problemer, der skal løses. Disse aktiviteter bør derfor udelukkes fra denne forordnings anvendelsesområde.
- (18) Ved direktiv 93/119/EF blev der givet undtagelse fra kravet om bedøvelse i forbindelse med rituel slagtning på slagterier. Eftersom fællesskabsbestemmelserne vedrørende rituel slagtning er blevet gennemført forskelligt afhængigt af den nationale kontekst, og i betragtning af at der i nationale bestemmelser tages hensyn til forhold, der går ud over formålet med denne forordning, er det vigtigt at bibeholde undtagelsen fra kravet om, at dyr skal bedøves før slagtning, idet hver medlemsstat dog gives en vis grad af subsidiaritet. Nærværende forordning respekterer følgelig religionsfriheden og retten til at udøve sin religion eller tro gennem gudstjeneste, undervisning, andagt og overholdelse af religiøse skikke som omhandlet i artikel 10 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.
- (19) Der foreligger tilstrækkelig videnskabelig dokumentation for, at hvirveldyr er følende væsener, som derfor bør være omfattet af denne forordnings anvendelsesområde. Krybdyr og padder er dog ikke dyr, der normalt opdrættes i Fællesskabet, og det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt at lade dem være omfattet af forordningen.
- (20) Mange aflivningsmetoder er smertefulde for dyr. Det er derfor nødvendigt at bedøve dyrene, således at de mister bevidstheden og smerteopfattelsen før eller samtidig med, at de aflives. Det er kompliceret at måle manglende bevidsthed og smerteopfattelse hos et dyr, og det kan kun ske ved hjælp af en videnskabelig godkendt metodologi. Der bør dog foretages overvågning ved hjælp af indikatorer for at vurdere procedurernes effektivitet i praksis.
- (21) Overvågning af bedøvelsens virkning er hovedsagelig baseret på vurdering af dyrenes bevidsthed og smerteopfattelse. Ved et dyrs bevidsthed forstås først og fremmest dets evne til at føle og kontrollere sine bevægelser. Selv om der er visse undtagelser, som f.eks. elektroimmobilisering eller andre bevidst fremkaldte paralyser, kan et dyr antages at være bevidstløst, når det ikke kan stå oprejst i en naturlig stilling, ikke er

vågent eller ikke viser tegn på positive eller negative følelser såsom frygt eller ophidselse. Et dyrs smerteopfattelse er først og fremmest dets evne til at føle smerte. Et dyr antages at være uden smerteopfattelse, når det ikke viser nogen reflekser eller reaktioner over for stimuli som f.eks. lyde, lugte, lys eller fysisk kontakt.

- (22) Nye bedøvelsesmetoder udvikles løbende og udbydes på markedet som svar på nye udfordringer inden for landbruget og kødindustrien. Det er derfor vigtigt, at Fællesskabet giver Kommissionen beføjelse til at godkende nye bedøvelsesmetoder, samtidig med at man sikrer et ensartet og højt niveau for dyrebeskyttelse.
- (23) Det er nødvendigt med regler for god praksis, således at virksomhedsledere og kompetente myndigheder nøjagtigt ved, hvilke parametre de skal anvende for at sikre et højt dyrebeskyttelsesniveau, samtidig med at virksomhederne sikres lige vilkår. Det er derfor nødvendigt, at Fællesskabet giver Kommissionen beføjelse til at vedtage regler for god praksis.
- (24) Afhængigt af hvordan de anvendes i slagtingen og aflivningsprocessen, kan visse bedøvelsesmetoder føre til døden, samtidig med at smerte undgås og psykisk belastning eller lidelse mindskes. Det er derfor ikke nødvendigt at sondre mellem reversible og ikke-reversible bedøvelsesmetoder.
- (25) Mange faktorer bevirker, at betingelserne for bedøvelse af dyr og resultaterne af denne bedøvelse i praksis varierer. Der bør derfor foretages en regelmæssig vurdering af resultaterne af bedøvelse. Med henblik herpå bør virksomhederne sammensætte et repræsentativt udvalg af dyr til kontrol af deres bedøvelsespraksis' effektivitet, idet der tages hensyn til, hvor homogen gruppen af dyr er, og andre vigtige faktorer som f.eks. det anvendte udstyr og det involverede personale.
- (26) Dyrenes velfærd er i vid udstrækning påvirket af de daglige rutiner, og der kan kun opnås pålidelige resultater, hvis virksomhederne udvikler overvågningsværktøj til evaluering af deres virkning. Der bør derfor i alle led i produktionen udarbejdes standardprocedurer, som bør være risikobaserede. De bør omfatte klare målsætninger, ansvarlige personer, modus operandi, målelige acceptkriterier samt procedurer for overvågning og registrering.
- (27) Veluddannet og velkvalificeret personale forbedrer de betingelser, som dyr behandles under. Kompetencer på dyrevelfærdsområdet indebærer viden om de grundlæggende adfærdsmønstre og behov hos de pågældende dyr, herunder tegn på bevidsthed og smerteopfattelse. Det indebærer også teknisk ekspertise vedrørende det anvendte bedøvelsesudstyr. Personale, der afliver dyr, der anvendes til konsum, og folk, der har tilsyn med den sæsonbestemte aflivning af pelsdyr, bør derfor have et kompetencebevis, der er relevant for de opgaver, de udfører. Et krav om kompetencebevis for andet personale, der afliver dyr, ville imidlertid ikke stå i rimeligt forhold til de tilsigtede mål.
- (28) Personale med mange års erfaring kan forventes at have en vis ekspertise. Der bør derfor i denne forordning fastsættes en overgangsperiode vedrørende kravene til kompetencebeviset for så vidt angår et sådant personale.
- (29) Bedøvelsesudstyr udvikles og udformes, således at det fungerer effektivt i en specifik sammenhæng. Producenter bør derfor give brugerne detaljerede anvisninger vedrørende de betingelser, hvorunder udstyret bør anvendes og vedligeholdes for at sikre dyrenes velfærd mest muligt.

- (30) Bedøvelses- og fastholdelsesudstyr skal vedligeholdes ordentligt, for at det kan fungere effektivt. Det kan være nødvendigt at udskifte visse dele på udstyr, der anvendes intensivt, og selv effektiviteten af udstyr, der kun anvendes lejlighedsvis, kan blive forringet som følge af korrosion eller andre miljøfaktorer. Noget udstyr skal også kalibreres nøjagtigt. Virksomhedslederne bør derfor indføre vedligeholdelsesprocedurer for dette udstyr.
- (31) Fejl i bedøvelsesprocedurerne kan føre til, at dyr lider. Denne forordning bør derfor indeholde bestemmelser om, at der skal forefindes passende reserveudstyr til bedøvelse for at minimere smerte, psykisk belastning og lidelse hos dyr.
- (32) I henhold til forordning (EF) nr. 854/2004 skal der udarbejdes en liste over virksomheder, fra hvilke import til Fællesskabet af bestemte animalske produkter er tilladt. Der bør ved udarbejdelsen af denne liste tages hensyn til de generelle krav og de supplerende krav til slagterier, som er fastsat i nærværende forordning.
- (33) Slagterier og det udstyr, som anvendes dér, er udformet til bestemte kategorier af dyr og til bestemte kapaciteter. Hvis kapaciteten overskrides, eller udstyret anvendes til andre formål end det tiltænkte, vil det have en negativ indvirkning på dyrenes velfærd. Oplysninger om disse aspekter bør derfor meddeles de kompetente myndigheder og bør indgå i godkendelsesproceduren for slagterier.
- (34) Med mobile slagterier mindskes behovet for at transportere dyr over lange afstande, og de kan derfor bidrage til at sikre dyrevelfærden. De tekniske forhold for mobile slagterier adskiller sig dog fra dem, der gælder for stationære slagterier, og det kan derfor være nødvendigt at tilpasse de tekniske regler. Denne forordning bør derfor åbne mulighed for at indføre undtagelser, således at mobile slagterier fritages for kravene vedrørende slagteriernes opførelse, grundplan og udstyr.
- (35) Der sker løbende videnskabelige og tekniske fremskridt med hensyn til slagteriernes opførelse, grundplan og udstyr. Det er derfor vigtigt, at Fællesskabet giver Kommissionen beføjelse til at ændre kravene til slagteriernes opførelse, grundplan og udstyr, samtidig med at man bibeholder et ensartet og højt niveau for dyrebeskyttelse.
- (36) For at sikre et højt dyrebeskyttelsesniveau, samtidig med at virksomhederne sikres lige vilkår, er det nødvendigt med retningslinjer for virksomhedsledere og kompetente myndigheder, der indeholder specifikke oplysninger om slagteriernes opførelse, grundplan og udstyr. Det er derfor nødvendigt, at Fællesskabet giver Kommissionen beføjelse til at vedtage sådanne retningslinjer.
- (37) Aflivning uden bedøvelse kræver et præcist halssnit for at minimere dyrenes lidelser. Der er risiko for, at dyr, der ikke fastholdes mekanisk, når halssnittet lægges, afbløder langsommere, og dermed forlænges dyrenes lidelser unødvendigt. Dyr, der slagtes uden bedøvelse, bør derfor fastholdes individuelt.
- (38) Der sker løbende videnskabelige og tekniske fremskridt med hensyn til håndtering og fastholdelse af dyr på slagterier. Det er derfor vigtigt, at Fællesskabet giver Kommissionen beføjelse til at ændre kravene til håndtering og fastholdelse af dyr før slagting, samtidig med at man sikrer et ensartet og højt niveau for dyrebeskyttelse.
- (39) For at sikre et højt dyrebeskyttelsesniveau, samtidig med at virksomhederne sikres lige vilkår, er det nødvendigt med retningslinjer for virksomhedsledere og kompetente myndigheder, der indeholder specifikke oplysninger om håndtering og fastholdelse af dyr før slagting. Det er derfor nødvendigt, at Fællesskabet giver Kommissionen beføjelse til at vedtage sådanne retningslinjer.

- (40) Erfaringer fra visse medlemsstater viser, at udnævnelsen af en særlig kvalificeret person til dyrevelfærdsansvarlig, der koordinerer og følger op på gennemførelsen af dyrevelfærdsprocedurer på slagterier, har været til gavn for dyrevelfærden. Denne foranstaltning bør derfor finde anvendelse i hele Fællesskabet. Den dyrevelfærdsansvarlige bør have tilstrækkelige beføjelser og teknisk kompetence til at kunne give personalet i slagtekæden relevant vejledning.
- (41) Små slagterier, der først og fremmest er involveret i direkte salg af fødevarer til forbrugerne, behøver ikke et kompliceret administrativt system for at gennemføre denne forordnings generelle principper. I disse tilfælde står kravet om en dyrevelfærdsansvarlig ikke i rimeligt forhold til de tilsigtede mål, og ved denne forordning bør der indføres en undtagelse fra dette krav for sådanne slagterier.
- (42) Sanering indebærer ofte krisestyring med sideløbende prioriteringer, som f.eks. dyresundhed, folkesundhed, miljø eller dyrevelfærd. Det er vigtigt, at dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes i alle faser af saneringsprocessen, men det kan forekomme, at overholdelsen af disse bestemmelser under særlige omstændigheder kan indebære en fare for menneskers sundhed eller forsinke udryddelsen af en sygdom betragteligt og dermed bevirke, at flere dyr bliver syge og dør.
- (43) Derfor bør de kompetente myndigheder have tilladelse til at fravige visse bestemmelser i denne forordning i konkrete tilfælde, hvis dyresundhedssituationen nødvendiggør nødaflivning af dyr, og/eller hvis der ikke findes egnede alternativer, som kan sikre dem den bedst mulige velfærd. Sådanne fravigelser bør dog ikke tilsidesætte ordentlig planlægning. Således bør planlægningen forbedres, og dyrevelfærd bør integreres ordentligt i beredskabsplanerne for smitsomme sygdomme.
- (44) Moderne bedøvelses- og fastholdelsesudstyr bliver stadig mere komplekst og raffineret og kræver særlig ekspertise og analyse. Medlemsstaterne bør derfor etablere et center eller udpege et allerede eksisterende center som et særligt center for videnskabelig og teknisk ekspertise, som skal være et referencecenter, som embedsmænd kan henvende sig til, hvis udstyr og metoder til bedøvelse af dyr skal vurderes.
- (45) Effektiviteten af de enkelte bedøvelsesmetoder vurderes ud fra kontrol af nøgleparametre og regelmæssig evaluering. Udarbejdelse af nationale regler vedrørende god dyrevelfærdspraksis for nøgleparametre, indikatorer og overvågningsprocedurer i forbindelse med aflivning af dyr er derfor yderst vigtig, idet virksomheder og kompetente myndigheder dermed får nogle egentlige retningslinjer for dyrevelfærd.
- (46) Udarbejdelsen af regler for god praksis kræver videnskabelig viden, praktisk erfaring, og at de interesserede parter er indstillet på indgå kompromiser. Et referencecenter eller –netværk i hver medlemsstat bør derfor udføre denne opgave i samarbejde med de relevante interesserede parter.
- (47) Udstedelse af kompetencebeviser bør ske på en ensartet måde. Organer eller enheder, der udsteder kompetencebeviser, bør derfor akkrediteres i overensstemmelse med ensartede standarder og af en enkelt national myndighed. Denne opgave bør derfor udføres af referencecentret.
- (48) I henhold til forordning (EF) nr. 882/2004 skal den kompetente myndighed træffe visse foranstaltninger i tilfælde af manglende overholdelse, navnlig med hensyn til dyrevelfærdsbestemmelser. Det er derfor kun nødvendigt at fastsætte de yderligere

foranstaltninger, som skal træffes med henblik på anvendelse af nærværende forordning.

- (49) Ifølge Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed¹⁴ skal EFSA fremme netværkssamarbejde mellem de nationale referencecentre for at fremme videnskabeligt samarbejde, udveksling af oplysninger, udformning og gennemførelse af fælles projekter samt udveksling af ekspertise og bedste praksis på fødevarerlovgivningsområdet. Da dyrevelfærd falder ind under anvendelsesområdet for forordning (EF) nr. 178/2002, er netværkssamarbejdet mellem referencecentrene i henhold til nærværende forordning en vigtig opgave, som EFSA skal løse og udvikle.
- (50) Udstedelse af kompetencebeviser og afholdelse af kurser bør ske på en ensartet måde. Nærværende forordning bør derfor fastsætte medlemsstaternes forpligtelser i forbindelse hermed og de nærmere bestemmelser om tildeling, suspension eller inddragelse af kompetencebeviser.
- (51) Slagteriers opførelse, grundplan og udstyr kræver langsigtet planlægning og investering. Der bør derfor ved denne forordning indføres en passende overgangsperiode, så branchen får tilstrækkelig tid til at tilpasse sig de relevante krav, der er fastsat i denne forordning. I den periode finder de krav i direktiv 93/119/EF, der gælder for slagteriers opførelse, grundplan og udstyr, fortsat anvendelse.
- (52) Medlemsstaterne fastsætter bestemmelser om sanktioner for overtrædelse af denne forordning og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre gennemførelsen heraf. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsernes grovhed og have afskrækkende virkning.
- (53) I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet er det for at virkeliggøre det grundlæggende mål, som er at beskytte dyr på aflivningstidspunktet, nødvendigt og hensigtsmæssigt at fastsætte bestemmelser om aflivning af dyr med henblik på fremstilling af fødevarer, uld, skind, pelsværk eller andre produkter og om dermed forbundne aktiviteter. I overensstemmelse med traktatens artikel 5, stk. 3, går denne forordning ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå de tilstræbte mål.
- (54) De foranstaltninger, som er nødvendige for at gennemføre denne forordning, bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen¹⁵ -

¹⁴ EFT L 31 af 1.2.2002, s. 1. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 202/2008 (EUT L 60 af 5.3.2008, s. 17).

¹⁵ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

KAPITEL I

Formål, anvendelsesområde og definitioner

Artikel 1

Formål og anvendelsesområde

1. Ved denne forordning fastsættes bestemmelser om aflivning af dyr, der holdes med henblik på fremstilling af fødevarer, uld, skind, pelsværk og andre produkter og om dermed forbundne aktiviteter.

For så vidt angår fisk, finder dog kun artikel 3, stk. 1, anvendelse.

Kapitel II (med undtagelse af artikel 3, stk. 1, og 2), kapitel III og kapitel IV (med undtagelse af artikel 16) finder ikke anvendelse på nødaflivning og på de tilfælde, hvor overholdelse af disse bestemmelser ville medføre en umiddelbar og alvorlig risiko for menneskers sundhed eller sikkerhed.

2. Denne forordning finder ikke anvendelse på:
 - a) dyr, der aflives
 - i) i forbindelse med tekniske eller videnskabelige forsøg udført under tilsyn af den kompetente myndighed
 - ii) i forbindelse med jagt
 - iii) i forbindelse med kultur- eller sportsarrangementer
 - iv) af en dyrlæge som led i udøvelsen af sit erhverv som dyrlæge
 - b) fjerkræ og lagomorfer, der slagtes uden for et slagteri af deres ejer til eget forbrug.

Artikel 2

Definitioner

I denne forordning forstås ved:

- a) "aflivning": enhver bevidst fremkaldt proces, som medfører, at et dyr dør
- b) "dermed forbundne aktiviteter": aktiviteter som f.eks. håndtering, opstaldning, fastholdelse, bedøvelse og afblødning af dyr, som finder sted i forbindelse med og på stedet for aflivningen
- c) "dyr": alle hvirveldyr med undtagelse af krybdyr og padder
- d) "nødaflivning": aflivning af tilskadekomne dyr eller dyr, som lider af en sygdom, der er forbundet med store smerter eller lidelser, og hvor der ikke er nogen anden praktisk mulighed for at lindre disse smerter eller lidelser
- e) "opstaldning": anbringelse af dyr i stalde, folde, på overdækkede arealer i forbindelse med eller som en del af et slagteris aktiviteter

- f) "bedøvelse": enhver bevidst fremkaldt proces, som bevirker, at et dyr, uden at det påføres smerter, mister bevidstheden og smerteopfattelsen, herunder enhver metode, som medfører øjeblikkelig død
- g) "rituel slagtning": en række forskrifter i forbindelse med slagtning af dyr, som findes inden for religioner som f.eks. islam og jødedommen.
- (h) "kultur- eller sportsarrangementer": arrangementer, der først og fremmest har tilknytning til veletablerede kulturelle traditioner eller sportsaktiviteter, herunder væddeløb eller andre former for konkurrencer, hvor der ikke finder produktion af kød eller andre animalske produkter sted, eller hvor denne produktion er marginal i forhold til arrangementet som sådan og uden økonomisk betydning
- i) "standardprocedurer": skriftlige instrukser med henblik på at opnå ensartethed i forbindelse med udførelsen af en bestemt funktion eller standard
- j) "slagtning": aflivning af dyr til konsum
- k) "slagteri": enhver virksomhed, hvor der slagtes landdyr
- l) "virksomhedsleder": enhver fysisk eller juridisk person, som er ansvarlig for et foretagende, der udfører aktiviteter, som er omfattet af denne forordning
- m) "pelsdyr"; pattedyr af arter, der hovedsagelig opdrættes til produktion af pels, f.eks. mink, ildere, ræve, vaskebjørne, sumpbævere og chinchillaer
- n) "sanering": aflivning af dyr af hensyn til folkesundheden, dyresundheden, dyrevelfærden eller miljøet under tilsyn af den kompetente myndighed
- o) "fjerkræ": opdrættet fjerkræ, herunder fjerkræ, der ikke betragtes som tamfjerkræ, men som opdrættes som tamfjerkræ, med undtagelse af strudsefugle
- p) "lagomorfer": kaniner og harer.

KAPITEL II

Almindelige betingelser

Artikel 3

Generelle krav til aflivning og dermed forbundne aktiviteter

1. Dyr skal skånes for undgåelig smerte, psykisk belastning eller lidelse under aflivning og dermed forbundne aktiviteter.
2. Med henblik på stk. 1 træffer virksomhedslederne navnlig de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at dyr:
 - a) er sikret fysisk komfort og beskyttelse, navnlig ved at de holdes rene, gives en god varmekomfort og forhindres i at falde eller glide
 - b) er beskyttet mod skader og sygdomme
 - c) håndteres og opstaldes under hensyntagen til deres naturlige adfærd
 - d) ikke viser tegn på smerte, frygt, aggressivitet eller anden unormal adfærd
 - e) ikke lider under langvarig mangel på foder eller vand
 - f) er forhindret i uønsket interaktion.

3. Anlæg, der anvendes til aflivning og dermed forbundne aktiviteter, skal udformes, indrettes, vedligeholdes og anvendes således, at kravene i stk. 1 og 2 er opfyldt under de forventede betingelser for anlæggets aktiviteter hele året.

Artikel 4

Aflivningsmetoder

1. Dyr må kun aflives med en metode, som medfører øjeblikkelig død eller efter bedøvelse.
2. Hvis religiøse ritualer foreskriver sådanne metoder kan dyr uanset stk. 1 aflives uden forudgående bedøvelse, forudsat at aflivningen finder sted på et slagteri.

Medlemsstaterne kan imidlertid beslutte ikke at anvende denne undtagelse.

Artikel 5

Bedøvelse

1. Bedøvelse skal foregå i overensstemmelse med metoderne i bilag I.
2. Det personale, der er ansvarligt for bedøvelse, kontrollerer regelmæssigt, at dyrene ikke viser tegn på bevidsthed eller smerteopfattelse i tidsrummet mellem afslutningen af bedøvelsesprocessen og bekræftelsen af dødens indtræden.

Denne kontrol udføres på et tilstrækkeligt repræsentativt udvalg af dyr, og hyppigheden fastlægges under hensyntagen til resultatet af tidligere kontrol og alle faktorer, der kan have indflydelse på bedøvelsesprocessens effektivitet.

3. Bilag I kan ændres efter proceduren i artikel 22, stk. 2, for at tage hensyn til den videnskabelige og tekniske udvikling.

Sådanne ændringer skal dog sikre, at niveauet for dyrevelfærd mindst svarer til niveauet med de eksisterende metoder, som dokumenteret ved videnskabelige data offentliggjort i relevante, internationalt anerkendte videnskabelige tidsskrifter.

4. Fællesskabsregler for god praksis vedrørende metoderne i bilag I kan vedtages efter proceduren i artikel 22, stk. 2.

Artikel 6

Standardprocedurer

1. Aflivning af dyr og dermed forbundne aktiviteter planlægges på forhånd og udføres i overensstemmelse med standardprocedurer.
2. Virksomhedslederne udarbejder og gennemfører disse standardprocedurer for at sikre, at aflivning og dermed forbundne aktiviteter udføres i overensstemmelse med artikel 3, stk. 1.

For så vidt angår bedøvelse, skal standardprocedurerne:

- a) tage hensyn til producentens anvisninger
- b) for hver anvendt bedøvelsesmetode fastsætte de nøgleparametre, der er nævnt i kapitel I i bilag I.

3. Standardprocedurene stilles efter anmodning til rådighed for den kompetente myndighed.

Artikel 7

Kompetenceniveau og kompetencebevis

1. Aflivning og dermed forbundne aktiviteter må kun udføres af personer med det fornødne kompetenceniveau i overensstemmelse med bestemmelserne i denne forordning.
2. Følgende slagteoperationer må kun udføres af personer med et kompetencebevis til sådanne operationer, jf. artikel 18:
 - a) håndtering og pasning af dyr inden fastholdelse
 - b) fastholdelse af dyr med henblik på bedøvelse eller aflivning
 - c) bedøvelse af dyr
 - d) vurdering af bedøvelsens virkning
 - e) ophængning eller ophejsning af levende dyr
 - f) afblødning af levende dyr.
3. Aflivning af pelsdyr overvåges af en person, der har et kompetencebevis, jf. artikel 18, som svarer til de aktiviteter, der udføres under den pågældende persons tilsyn.

Artikel 8

Anvisninger for anvendelse af fastholdelses- og bedøvelsesudstyr

Produkter, der i forbindelse med markedsføring og reklame præsenteres som fastholdelses- eller bedøvelsesudstyr, må ikke bringes i omsætning uden passende anvisninger vedrørende brug og vedligeholdelse, således at dyr sikres de bedst mulige velfærdsbetingelser.

Disse anvisninger skal navnlig præcisere:

- a) kategori eller vægt af de dyr, som udstyret skal anvendes til
- b) de anbefalede parametre svarende til de forskellige anvendelsesbetingelser, herunder de nøgleparametre, der er fastsat i bilag I
- c) med hensyn til bedøvelsesudstyr en metode til overvågning af udstyrets effektivitet for så vidt angår overholdelse af denne forordnings bestemmelser

Denne artikel finder anvendelse, hvis en eller flere af dette udstyrs funktioner er fastholdelse eller bedøvelse.

Artikel 9

Anvendelse af fastholdelses- eller bedøvelsesudstyr

1. Alt udstyr, der anvendes til fastholdelse eller bedøvelse af dyr, betjenes, vedligeholdes og kontrolleres af personale med passende uddannelse og i overensstemmelse med producentens anvisninger.
2. Under slagtingen skal der være umiddelbar adgang til passende reserveudstyr til bedøvelse, som kan tages i anvendelse, hvis det først anvendte bedøvelsesudstyr skulle svigte.

Artikel 10

Import fra tredjelande

De krav, der er fastsat i kapitel II og III i nærværende forordning, er relevante med henblik på anvendelse af artikel 12, stk. 2, litra a), i forordning (EF) nr. 854/2004.

KAPITEL III

Supplerende krav til slagterier

Artikel 11

Slagteriers opførelse, grundplan og udstyr

1. Slagteriers opførelse og grundplan og det deri anvendte udstyr skal overholde bestemmelserne i bilag II.
2. Med henblik på anvendelse af denne forordning godkender den kompetente myndighed, der er omhandlet i artikel 4 i forordning (EF) nr. 853/2004, i forbindelse med hvert slagteri:
 - a) den maksimale kapacitet for hver slagtekæde
 - b) kategori og vægt af de dyr, som det tilgængelige fastholdelses- eller bedøvelsesudstyr kan anvendes til
 - c) den maksimale kapacitet af hvert opstaldningsareal, der er bestemt til dyr af hestefamilien, kvæg, får, geder og svin samt fjerkræ og lagomorfer.
3. Der kan efter proceduren i artikel 22, stk. 2, vedtages:
 - a) undtagelser fra bestemmelserne i bilag II for mobile slagterier
 - b) ændringer, der er nødvendige for at tilpasse bilag II til den videnskabelige og tekniske udvikling.
4. Der kan vedtages retningslinjer for gennemførelsen af stk. 2 i denne artikel og bilag II efter proceduren i artikel 22, stk. 2.

Artikel 12

Håndtering og fastholdelse inden slagtning

1. Virksomhedslederne sikrer, at de operationelle bestemmelser for slagterier i bilag III overholdes.
2. Virksomhedslederne sikrer, at dyr, der aflives uden bedøvelse, fastholdes mekanisk.
3. Uanset artikel 3, stk. 1, forbydes følgende fastholdelsesmetoder:
 - a) ophængning eller ophejsning af dyrene ved fødder eller ben
 - b) mekanisk sammenbinding af dyrs ben eller fødder
 - c) brækning af ben, overskæring af sener i benene eller blinding af dyr
 - d) overskæring af rygmarven ved hjælp af f.eks. en puntilla eller en dolk

- e) anvendelse af elektrisk strøm, som ikke bedøver eller afliver dyrene under kontrollerede forhold, navnlig enhver anvendelse af elektrisk strøm, der ikke omspænder hjernen.

Litra a) og b) finder dog ikke anvendelse på slagtebøjler til fjerkræ.

- 4. Bilag III kan ændres efter proceduren i artikel 22, stk. 2, for at tage hensyn til den videnskabelige og tekniske udvikling.
- 5. Der kan vedtages retningslinjer for gennemførelsen af bestemmelserne i bilag III efter proceduren i artikel 22, stk. 2.

Artikel 13

Overvågning i forbindelse med slagtning

- 1. Virksomhedslederne indfører og iværksætter passende overvågningsprocedurer til kontrol og bekræftelse af, at dyr til slagtning er effektivt bedøvet i tidsrummet mellem afslutningen af bedøvelsesprocessen og bekræftelsen af dødens indtræden.
- 2. De overvågningsprocedurer, der er nævnt i stk. 1, skal mindst omfatte følgende:
 - a) navnene på de personer, der er ansvarlige for overvågningsproceduren
 - b) indikatorer, som kan påvise tegn på bevidstløshed og bevidsthed eller smerteopfattelse hos dyr, der aflives i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, eller livstegn hos dyr, der slagtes i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, første afsnit
 - c) acceptkriterier til bestemmelse af, om resultaterne af de i litra b) nævnte indikatorer er tilfredsstillende eller ej
 - d) forholdene i forbindelse med og/eller tidspunktet for overvågningens gennemførelse
 - e) antallet af dyr i hver stikprøve, der skal kontrolleres i forbindelse med overvågningen
 - f) egnede procedurer til sikring af, at hvis de i litra a) nævnte acceptkriterier ikke er opfyldt, tages bedøvelses- eller aflivningsprocesserne op til revision for at klarlægge årsagerne til manglerne og de nødvendige ændringer, der skal foretages i disse processer.
- 3. Der skal indføres en overvågningsprocedure for hver slagtekæde, hvor der anvendes forskelligt bedøvelsesudstyr.
- 4. Ved fastlæggelsen af hyppigheden af overvågningskontrollen skal der tages hensyn til de vigtigste risikofaktorer, som f.eks. ændringer i type af dyr, der slagtes, eller personalets arbejdsmønstre, således at resultaterne får et højt pålidelighedsniveau.
- 5. Fællesskabsregler for god praksis vedrørende overvågningsmetoder på slagterier kan vedtages efter proceduren i artikel 22, stk. 2.

Artikel 14

Dyrevelfærdsansvarlig

- 1. Virksomhedslederne udpeger en dyrevelfærdsansvarlig på hvert slagteri, som skal være ansvarlig for, at bestemmelserne i denne forordning overholdes på det

pågældende slagteri. Vedkommende rapporterer direkte til virksomhedslederen om forhold vedrørende dyrenes velfærd.

2. Den dyrevelfærdsansvarlige er under virksomhedslederens direkte myndighed og kan kræve, at slagteriets personale træffer de nødvendige forholdsregler for at sikre overholdelsen af denne forordnings bestemmelser.
3. Den dyrevelfærdsansvarliges ansvarsområder fastsættes i slagteriets standardprocedurer, og det berørte personale gøres på en effektiv måde opmærksomt herpå.
4. Den dyrevelfærdsansvarlige skal være i besiddelse af et kompetencebevis, jf. artikel 18, som omfatter alle de processer, der finder sted på de slagterier, som vedkommende er ansvarlig for.
5. Stk. 1 og 4 finder ikke anvendelse på slagterier, hvor der slagtes under 1 000 storkreaturer (pattedyr) eller 150 000 enheder fjerkræ om året.

KAPITEL IV

Sanering og nødafgivning

Artikel 15

Sanering

1. Den kompetente myndighed og de virksomhedsledere, der deltager i en sanering, udarbejder en handlingsplan for at sikre, at bestemmelserne i denne forordning overholdes, før saneringen påbegyndes.

De planlagte aflivningsmetoder og de tilhørende standardprocedurer til sikring af overholdelse af denne forordnings bestemmelser indgår i de beredskabsplaner, som fællesskabslovgivningen om dyresundhed foreskriver, på grundlag af en hypotese, der opstilles i beredskabsplanen, vedrørende omfanget af og stedet for de formodede sygdomsudbrud.

2. Den kompetente myndighed og de virksomhedsledere, der deltager i saneringen:
 - a) sikrer, at saneringen gennemføres i overensstemmelse med den i stk. 1 nævnte handlingsplan
 - b) træffer alle fornødne foranstaltning for at sikre dyrenes velfærd under de bedst mulige betingelser.
3. Ved anvendelsen af denne artikel og under ekstraordinære omstændigheder kan den kompetente myndighed indrømme undtagelser fra en eller flere af denne forordnings bestemmelser, hvis den finder, at overholdelse af bestemmelserne kan påvirke menneskers sundhed eller forsinke udryddelsen af en sygdom betragteligt.
4. Senest et år efter saneringens afslutning forelægger den i stk. 1 nævnte myndighed en evalueringsrapport om nedslagningens resultater for Kommissionen og gør den offentlig tilgængelig, navnlig på internettet.

Denne rapport omfatter navnlig:

- a) grunde til saneringen
- b) antal aflivede dyr og deres art

- c) de anvendte bedøvelses- og aflivningsmetoder
 - d) en beskrivelse af de opståede vanskeligheder og de eventuelle løsninger, der er fundet for at lindre eller mindske de berørte dyrs lidelser
 - e) enhver undtagelse, der er indrømmet i henhold til stk. 3.
5. Der kan vedtages retningslinjer for udarbejdelsen og gennemførelsen af handlingsplaner for nedslagning efter proceduren i artikel 22, stk. 2.

Artikel 16

Nødaflivning

I tilfælde af nødaflivning træffer den person, der har ansvaret for de berørte dyr, alle de nødvendige foranstaltninger for at aflive dyrene hurtigst muligt.

KAPITEL V

Kompetent myndighed

Artikel 17

Referencecentre

1. Hver medlemsstat udpeger et nationalt referencecentre (i det følgende benævnt "referencecentret"), der skal udføre følgende opgaver:
 - a) yde videnskabelig og teknisk ekspertbistand i forbindelse med godkendelse af slagterier
 - b) vurdere nye bedøvelsesmetoder
 - c) aktivt tilskynde virksomhedsledere og andre interesserede parter til at fastsætte regler for god praksis for gennemførelsen af denne forordning og offentliggøre og formidle sådanne regler og føre kontrol med deres anvendelse
 - d) fastlægge retningslinjer for den kompetente myndighed med henblik på anvendelse af denne forordning
 - e) akkreditere organer og enheder, der skal udstede kompetencebeviser, jf. artikel 18
 - f) kommunikere og samarbejde med Kommissionen og de øvrige referencecentre med henblik på udveksling af tekniske og videnskabelige oplysninger og bedste praksis for så vidt angår gennemførelsen af denne forordning.
2. Senest et år fra datoen for denne forordnings ikrafttrædelse forelægger medlemsstaterne detaljerede oplysninger om deres referencecentre for Kommissionen og de øvrige medlemsstater og gør disse oplysninger offentligt tilgængelige på internettet.
3. Referencecentre kan oprette et netværk bestående af separate enheder, forudsat at alle de opgaver, der er nævnt i stk. 1, udføres for alle relevante aktiviteter, der finder sted i de berørte medlemsstater.

Medlemsstater kan udpege en enhed uden for deres område til at udføre en eller flere af disse opgaver.

Artikel 18

Kompetencebevis

1. Med henblik på anvendelse af artikel 7 udpeger medlemsstaterne den kompetente myndighed, der skal være ansvarlig for, at:
 - a) sikre, at der tilbydes kurser til personale, der beskæftiger sig med aflivning og dermed forbundne aktiviteter
 - b) udstede kompetencebeviser, hvori det attesteres, at indehaveren har bestået en uafhængig afsluttende prøve; emnerne for denne prøve skal være relevante for de berørte dyrekategorier og svare til de operationer, der er nævnt i artikel 7, stk. 2, og de emner, der er anført i bilag IV
 - c) godkende uddannelsesprogrammer for de i litra a) nævnte kurser og form og indhold af den i litra b) nævnte prøve.
2. Den kompetente myndighed kan delegerer tilrettelæggelsen af kurserne, den afsluttende prøve og udstedelsen af kompetencebeviser til et selvstændigt organ eller en selvstændig enhed, som:
 - a) har den nødvendige ekspertise samt det nødvendige personale og udstyr med henblik herpå
 - b) er uafhængig(t) og uden interessekonflikter for så vidt angår udstedelsen af kompetencebeviser
 - c) er akkrediteret af referencecentret.

Nærmere oplysninger om disse organer og enheder gøres offentligt tilgængelige, navnlig på internettet.
3. Kompetencebeviser skal indeholde oplysninger om, hvilke dyrekategorier og hvilke af de operationer/aktiviteter der er anført i artikel 7, stk. 2 eller 3, beviset gælder for.
Kompetencebeviser er gyldige i højst fem år.
4. En medlemsstat anerkender kompetencebeviser, der er udstedt i en anden medlemsstat.
5. Medlemsstater kan anerkende eksamensbeviser, der er udstedt til andre formål, som kompetencebeviser, forudsat at de er udstedt på samme betingelser som dem, der er fastsat i denne artikel.

KAPITEL VI

Manglende overholdelse, sanktioner og gennemførelsesbeføjelser

Artikel 19

Manglende overholdelse

Med henblik på anvendelse af artikel 54 i forordning (EF) nr. 882/2004 kan den kompetente myndighed navnlig:

- a) anmode virksomhedsledere om at ændre deres standardprocedurer og især om at sætte produktionshastigheden ned eller helt at standse produktionen
- b) øge hyppigheden af de overvågningsprocedurer, der er nævnt i artikel 13

- c) inddrage kompetencebeviser fra personale, der ikke viser tilstrækkelig viden eller opmærksomhed med hensyn til deres opgaver
- d) suspendere eller tilbagekalde den akkreditering, som organer og enheder har fået i overensstemmelse med artikel 17, stk. 1), litra e).

Artikel 20

Sanktioner

Medlemsstaterne fastsætter bestemmelser om sanktioner for overtrædelse af denne forordning og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre gennemførelsen heraf. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsernes grovhed og have afskrækkende virkning. Medlemsstaterne giver senest den [1. januar 2011] Kommissionen meddelelse om disse bestemmelser og meddeler omgående senere ændringer af betydning for bestemmelserne.

Artikel 21

Gennemførelsesbestemmelser

Eventuelle nødvendige gennemførelsesbestemmelser til denne forordning, herunder om slagtning eller aflivning af fisk, kan vedtages efter proceduren i artikel 22, stk. 2.

Artikel 22

Udvalgsprocedure

- 1. Kommissionen bistås af Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed, der er nedsat ved artikel 58 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002.
- 2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5 og 7 i afgørelse 1999/468/EF. Perioden i artikel 5, stk. 6, i afgørelse 1999/468/EF fastsættes til tre måneder.
- 3. Komitéen vedtager selv sin forretningsorden.

KAPITEL VII

Afsluttende bestemmelser

Artikel 23

Ophævelse

- 1. Direktiv 93/119/EF ophæves.
Med henblik på anvendelse af artikel 24, stk. 1, i denne forordning finder følgende bestemmelser i direktiv 93/119/EF dog fortsat anvendelse:
 - a) Bilag A:
 - i) Afsnit I, punkt 1.
 - ii) Afsnit II, punkt 1 og punkt 3, andet punktum, samt punkt 6, 7 og 8.
 - b) Bilag B, punkt 1.

- c) Bilag C, afsnit II, punkt 3.A.2, 3.B.4, 4.2 og 4.3.
 - d) Bilag F, afsnit II, punkt 4, litra a), og punkt 6, litra a).
2. Henvisninger til det ophævede direktiv gælder som henvisninger til denne forordning.

Artikel 24

Overgangsbestemmelser

1. Indtil 31. december 2018 finder artikel 11, stk. 1, kun anvendelse på nye slagterier eller enhver ny opførelse, grundplan eller udstyr, der er omfattet af bestemmelserne i bilag II, og som ikke er taget i drift inden [anvendelsesdatoen/ikrafttrædelsesdatoen] for denne forordning.
2. Indtil 31. december 2014 kan medlemsstaterne fastsætte bestemmelser om, at kompetencebeviser, jf. artikel 18, kan udstedes til personer uden eksamen, som kan dokumentere mindst [ti] års relevant uafbrudt faglig erfaring.

Artikel 25

Ikrafttrædelse

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den anvendes fra den [1. januar 2011].

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne

Formand

BILAG I

LISTE OVER BEDØVELSES- OG AFLIVNINGSMETODER OG SPECIFIKATIONER I FORBINDELSE HERMED

(jf. artikel 5, stk. 1)

Kapitel I — Metoder

Table 1 – Mekaniske metoder

Nr.	Navn	Beskrivelse	Dyrekategori	Nøgleparametre	Særlige krav til visse metoder – kapitel II i dette bilag
1	Penetrerende bolt pistol	Alvorlig og uoprettelig ødelæggelse af hjernen forårsaget af slaget og bolt pistolens penetration.	Alle arter.	Skuddets placering og retning Boltens hastighed og diameter i forhold til dyrets størrelse og art	Ikke relevant.
2	Ikke-penetrerende bolt pistol	Alvorlig ødelæggelse af hjernen som følge af slaget fra en bolt pistol uden penetration.	Drøvtyggere op til 10 kg, fjerkræ og lagomorfer.	Skuddets placering og retning. Boltens hastighed og diameter i forhold til dyrets størrelse og art.	Ikke relevant.
3	Skydevåben med skarp ammunition	Alvorlig og uoprettelig ødelæggelse af hjernen forårsaget af slaget og en eller flere projektilers penetration .	Alle arter.	Skuddets placering. Patronladning.	Ikke relevant.
4	Knusning	Øjeblikkelig knusning af hele dyret.	Kyllinger på højst 72 timer og æg med embryoner.	Øvre grænse for antallet af dyr. Foranstaltning til forebyggelse af overbelastning.	Punkt 1.
5	Cervikal dislokation	Manuel strækning og vridning af halsen, der fører til cerebral iskæmi.	Fugle op til 3 kg.	Ikke relevant.	Punkt 2.

Tabel 2 — Elektriske metoder

Nr.	Navn	Beskrivelse	Dyrekategori	Nøgleparametre	Særlige krav i henhold til kapitel II i dette bilag
1	Bedøvelse med elektrisk strøm, der kun ledes gennem hovedet	Der ledes strøm gennem hjernen, således at et elektroencefalogram viser en generaliseret epileptiform aktivitet.	Alle arter.	Minimumsstrømstyrke (A eller mA). Minimumspænding (V). Maksimumsfrekvens (HZ). Mindste eksponeringstid. Maksimumsinterval mellem bedøvelse og afblødning (s). Frekvens for udstyrets kalibrering. Optimering af strømgennemgangen. Forebyggelse af elektrisk stød før bedøvelsen.	Punkt 3.
2	Aflivning med elektrisk strøm, der ledes gennem hele dyret	Der ledes strøm gennem kroppen, således at et elektroencefalogram viser en generaliseret epileptiform aktivitet (bedøvelse) og fibrillering eller hjertestop (aflivning).	Alle arter undtagen lam eller smågrise med en levende vægt under 5 kg og kvæg.	Minimumsstrømstyrke (A eller mA). Minimumspænding (V). Maksimumsfrekvens (HZ). Mindste eksponeringstid. Frekvens for udstyrets kalibrering. Optimering af strømgennemgangen. Forebyggelse af elektrisk stød før bedøvelsen.	Punkt 3. Punkt 4 for ræve og chinchillaer.

3	Vandbad	I et vandbad ledes der strøm gennem hele kroppen, således at et elektroencefalogram viser en generaliseret epileptiform aktivitet (bedøvelse) og fibrillering eller hjertestop (aflivning).	Fjerkræ.	Minimering af smerter ved ophængning. Optimering af strømgennemgangen. Maksimal varighed af ophængning før vandbad. Nedsænkning af fuglene til vingebasis. Maksimumsinterval mellem bedøvelse og afblødning ved frekvens over 60 Hz.	Punkt 5
---	---------	---	----------	--	---------

Tabel 3 — Metoder med gas

Nr.	Navn	Beskrivelse	Dyrekategori	Nøgleparametre	Særlige krav i henhold til kapitel II i dette bilag
1	Kuldioxid – høj koncentration	Dyr, der er ved bevidsthed, eksponeres for en gasblanding, der indeholder mere end 30 % kuldioxid.	Svin, fjerkræ og pelsdyr.	Kuldioxidkoncentration. Eksponeringens varighed. Maksimumsinterval mellem bedøvelse og stikning (svin).	Punkt 6 Punkt 7 for fjerkræ.
2	Kuldioxid – lav koncentration	Dyr, der er ved bevidsthed, eksponeres for en gasblanding, der indeholder mindre end 30 % kuldioxid.	Svin og fjerkræ.	Kuldioxidkoncentration. Eksponeringens varighed. I tilfælde af bedøvelse: maksimumsinterval mellem bedøvelse og stikning (svin).	Punkt 7 for fjerkræ.
3	Inaktive gasser	Dyr, der er ved bevidsthed, eksponeres for en blanding af inaktive gasser, f.eks. argon eller nitrogen, der indeholder mindre end 2 % oxygen.	Svin og fjerkræ.	Oxygenkoncentration. Eksponeringens varighed. I tilfælde af bedøvelse: maksimumsinterval mellem bedøvelse og stikning (svin).	Punkt 7 for fjerkræ.

4	Ren kulilte.	Dyr, der er ved bevidsthed, eksponeres for en gasblanding, der indeholder mere end 4 % kulilte.	Pelsdyr og smågrise	Gaskildens kvalitet. Kuliltekoncentration. Eksponeringens varighed. Gassens temperatur.	Punkt 8.
5	Kulilte i forbindelse med andre gasser.	Dyr, der er ved bevidsthed, eksponeres for en gasblanding, der indeholder mere end 1 % kulilte i forbindelse med andre giftige gasser.	Pelsdyr.	Kuliltekoncentration. Eksponeringens varighed. Gassens temperatur. Filtrering af udstødningsgas fra en motor.	Punkt 8. Punkt 9.

Tabel 4 — Andre metoder

Nr.	Navn	Beskrivelse	Dyrekategori	Nøgleparametre	Særlige krav i henhold til kapitel II i dette bilag
1	Dødelig injektion under dyrlægetilsyn	Tab af bevidsthed og smerteopfattelse efterfulgt af irreversibel død som følge af injektion af veterinærlægemidler.	Alle arter.	Ikke relevant.	Ikke relevant

Kapitel II — Særlige krav til visse metoder

1. Knusning

Denne metode skal sikre, at dyrene øjeblikkeligt knuses og dør.

2. Cervikal dislokation

Denne metode må højst anvendes på 50 dyr dagligt.

3. Bedøvelse med elektrisk strøm, der kun ledes gennem hovedet

3.1 Ved bedøvelse med elektrisk strøm, der kun ledes gennem hovedet, skal elektroderne anbringes, således at dyrets hjerne omspændes.

3.2 Bedøvelse med elektrisk strøm, der kun ledes gennem hovedet, udføres under anvendelse af de minimumsstrømstyrker, der er anført i tabel 1.

Tabel 1 — Minimumsstrømstyrker for bedøvelse med elektrisk strøm, der kun ledes gennem hovedet

Dyrekategori	Kvæg på mindst 6 måneder	Kvæg under 6 måneder	Får og geder	Svin	Kyllinger	Kalkuner
Minimumsstrømstyrke	1,28 A	1,25 A	1,00 A	1,30 A	240 mA	400 mA

4. Aflivning med elektrisk strøm, der ledes gennem hele dyret

4.1 Får, geder og svin.

Minimumsstrømstyrken for aflivning med elektrisk strøm, der ledes gennem hele dyret skal være 1 ampere for får og 1,30 ampere for svin.

4.2 Ræve

Elektroderne skal anbringes på mund og rektum, idet der anvendes en minimumsstrømstyrke på 0,3 ampere og en minimumsspænding på 110 volt i mindst tre sekunder.

4.3 Chinchillaer

Elektroderne skal anbringes på øre og hale, idet der anvendes en minimumsstrømstyrke på mindst 0,57 ampere i mindst 60 sekunder.

5. Bedøvelse af fjerkræ i vandbad

5.1 Dyr må ikke ophænges, hvis de er for små til vandbadet, eller hvis der er sandsynlighed for, at ophængningen påfører smerte eller forøger en eksisterende smerte (f.eks. hos tilskadekomne dyr). I disse tilfælde skal de aflives med en alternativ metode.

5.2 Slagtebjørerne skal være våde før ophængningen af de levende fugle, som hænges op i begge ben.

5.3 Bedøvelse i vandbad skal foregå under anvendelse af de minimumsstrømstyrker, der er anført i tabel 2, og dyr skal udsættes for den pågældende strømstyrke i mindst fire sekunder.

Tabel 2 — Elektriske krav til bedøvelse i vandbad

Frekvens (Hz)	Kyllinger	Kalkuner	Ænder og gæs
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA
200 til 400 Hz	150 mA	400 mA	Ikke tilladt
400 til 1 500 Hz	200 mA	400 mA	Ikke tilladt

6. Kuldioxid – høj koncentration (over 30 %)

Ingen dyr må vise tegn på bevidsthed eller smerteopfattelse efter 30 sekunders eksponering.

7. Kuldioxid i høj og lav koncentration, anvendelse af inaktive gasser eller en kombination af disse gasblandinger til fjerkræ

Gasser må under ingen omstændigheder trænge ind i det kammer eller på det sted, hvor fjerkræ skal bedøves og aflives, på en sådan måde, at der kan opstå forbrændinger eller ophidselse som følge af frysning eller lav luftfugtighed.

8. Kulilte (ren eller i forbindelse med andre gasser) til pelsdyr

8.1 Dyrene skal til stadighed være under visuel overvågning.

8.2 Dyrene føres ind et ad gangen, og det sikres, at det enkelte dyr er bevidstløst eller dødt, før det næste dyr føres ind.

8.3 Dyrene skal forblive i kammeret, indtil døden er indtrådt.

9. Kulilte i forbindelse med andre gasser til pelsdyr

9.1 Der kan anvendes udstødningsgas fra en motor, der er beregnet til dette formål, hvis det ved forsøg er påvist, at den anvendte gas er:

- a) tilstrækkelig afkølet
- b) tilstrækkelig filtreret
- c) fri for alle irriterende stoffer eller gasser.

9.2 Dyrene må først lukkes ind i kammeret, når koncentrationen af kulilte er nået op på minimumsniveauet.

BILAG II
SLAGTERIERS OPFØRELSE, GRUNDPLAN OG UDSTYR

(jf. artikel 11)

1. Alle former for opstaldning

- 1.1 Ventilationssystemer skal være udformet og indrettet samt vedligeholdes, således at dyrenes velfærd konstant er sikret, idet der tages hensyn til alle eventuelle vejrforhold.
- 1.2 Ved anvendelse af mekanisk ventilation, skal der forefindes nødanlæg til brug ved driftsforstyrrelser.

2. Opstaldning af dyr, der ikke leveres i containere

- 2.1 Folde, gange og passager skal udformes og konstrueres således, at:
- a) dyrene frit kan bevæge sig i den ønskede retning i overensstemmelse med deres adfærds karakteristika og uden forstyrrelser
 - b) svin eller får kan gå ved siden af hinanden, undtagen hvis det drejer sig om passager, der fører til fastholdelsesudstyret.
- 2.2 Vandforsyningssystemet skal udformes og konstrueres således, at alle dyr hele tiden har adgang til rent vand, uden at de kommer til skade eller begrænses i deres bevægelser.
- 2.3 Der skal være en ventefold med plant gulv og faste sider mellem opholdsfoldene og passagen, der fører til bedøvelsesstedet, for at sikre en konstant tilgang af dyr, der skal bedøves og aflives, og for at undgå, at de personer, der håndterer dyrene, bliver nødt til at jage dyrene ud af deres folde. Ventefolden skal udformes således, at dyrene ikke kan komme i klemme eller trampes ned.
- 2.4 Gulve skal bygges på en sådan måde, at risikoen for, at dyr glider, falder eller beskadiger deres fødder, minimeres.

3. Fastholdelsesudstyr og -anlæg

- 3.1 Fastholdelsesudstyr og -anlæg udformes og konstrueres således, at:
- a) anvendelsen af bedøvelses- eller aflivningsmetoden optimeres
 - b) dyrene undgår læsioner eller kvæstelser
 - c) dyrene kæmper og klager sig mindst muligt, når de fastholdes.
- 3.2 Bokse til fastholdelse, der anvendes i forbindelse med boltpistoler, skal udstyres med en anordning, der begrænser både den laterale og vertikale bevægelse af dyrets hoved.
- 3.3 Der må ikke anvendes systemer, der fastholder kvæg ved at hænge det med hovedet nedad eller anbringe det i en unaturlig stilling.

4. Elektrisk bedøvelsesudstyr

- 4.1 Elektrisk bedøvelsesudstyr skal være udstyret med en anordning, der registrerer de elektriske nøgleparametre for hvert dyr, der bedøves eller aflives.
- 4.2 Det elektriske udstyr skal være med konstant strømstyrke.

5. Udstyr til bedøvelse i vandbad

- 5.1 Bøjlerne på slagtebåndet skal udformes og placeres således, at de ophængte fugle ikke møder nogen forhindringer, og dyrene generes mindst muligt.
- 5.2 Der skal være nem adgang til hele slagtebåndet ind til indgangsstedet til skoldekarret, i tilfælde af at det bliver nødvendigt at fjerne dyr fra slagtekæden.
- 5.3 Metalbøjlernes størrelse og form skal passe til benstørrelsen på det fjerkræ, der skal slagtes, så der kan skabes elektrisk kontakt uden at forvolde dyrene smerte.
- 5.4 Udstyret skal være forsynet med en elektrisk isoleret indgangsrampe, og det skal udformes og vedligeholdes på en sådan måde, at det undgås, at vandet løber over, når dyrene føres gennem vandbadet.
- 5.5 Elektroderne i vandbadet skal strække sig i hele vandbadets længde. Vandbadet udformes og vedligeholdes således, at bøjlerne, når de passerer hen over vandet, hele tiden er i kontakt med en stang, der er forbundet til jord.
- 5.6 Mellem det sted, hvor fuglene ophænges, og vandbadet skal fuglene beroliges ved hjælp af et system, der er i berøring med fuglenes bryst.
- 5.7 Vandbade skal være med konstant strømstyrke.
- 5.8 Der skal være adgang til udstyret, således at fugle, der efter bedøvelsen forbliver i vandbadet, fordi der er opstået driftsforstyrrelser eller forsinkelser i slagtekæden, kan afbløde.

6. Udstyr til bedøvelse af svin ved hjælp af gas

- 6.1 Gaskamre og det udstyr, der anvendes til at transportere grisene igennem dem, skal udformes og konstrueres således, at:
 - a) bedøvelsen ved hjælp af gas optimeres
 - b) dyrene undgår læsioner eller kvæstelser
 - c) dyrene kæmper og klager sig mindst muligt, når de fastholdes.
- 6.2 Gaskammeret skal være udstyret, så det kan måle, vise og registrere gaskoncentrationen og eksponeringstiden og give et klart lys- eller lydssignal, hvis gaskoncentrationen falder til under det krævede niveau.
- 6.3 Gaskammeret og fremførelsessystemet skal udformes og konstrueres således, at besigtigelse er mulig i alle faser af bedøvelsen.
- 6.4 Gaskammeret skal udformes på en måde, så dyrene - selv med den højeste tilladte kapacitet - kan lægge sig ned uden at ligge oven på hinanden.

7. Udstyr til bedøvelse af fjerkræ ved hjælp af gas

- 7.1 Punkt 6.1 og 6.2 finder anvendelse på udstyr til bedøvelse af fjerkræ ved hjælp af gas.
- 7.2 Anlæg til fjerkræ udformes og konstrueres således, at dyrene kun føres ind i gasblandingen i transportkasser uden forudgående aflæsning.

BILAG III
OPERATIONELLE BESTEMMELSER FOR SLAGTERIER

(jf. artikel 12)

1. Ankomst, flytning og håndtering

1.1 Velfærdsbetingelserne for hver sending af dyr skal systematisk vurderes af den dyrevelfærdsansvarlige eller af en person, der rapporterer direkte til denne, således at der kan fastlægges prioriteter; dette foregår navnlig ved at fastslå, hvilke dyr der har særlige velfærdsbehov, og beslutte, hvilke foranstaltninger der skal træffes.

1.2 Dyr skal aflæsses så hurtigt som muligt efter ankomsten og derefter slagtes uden unødigt forsinkelse.

For fjerkræ eller lagomorfer må den samlede transporttid plus den tid, der går mellem aflæsning og slagting, ikke overstige 12 timer.

For pattedyr, undtagen lagomorfer, må den samlede transporttid plus den tid, der går mellem aflæsning og slagting, ikke overstige:

- a) 19 timer for ikke fravænnede dyr
- b) 24 timer for dyr af hestefamilien og svin
- c) 29 timer for drøvtyggere.

Efter udløbet af disse frister skal dyrene opstaldes, fodres og siden have begrænsede mængder foder med passende mellemrum. I disse tilfælde skal dyrene have tilstrækkelige mængder strøelse eller lignende materiale, som sikrer et komfortniveau, der passer til arten og antallet af dyr. Dette materiale skal kunne absorbere urin og ekskrementer på tilfredsstillende vis.

1.3 Containere, hvori der transporteres dyr, skal behandles varsomt, og de må navnlig ikke kastes eller tabes.

1.4 Hvis containere stables, skal der træffes nødvendige forholdsregler for at:

- a) begrænse, at dyr rammes af urin og ekskrementer fra andre dyr, der er anbragt højere oppe
- b) sikre containernes stabilitet
- c) sikre, at ventilation ikke forhindres.

1.5 I forbindelse med slagting skal ikke fravænnede dyr, lakterende malkedyr, hundyr, der har født under transporten, eller dyr, der leveres i containere, have forrang for andre typer dyr. Hvis dette ikke er muligt, skal der træffes forholdsregler for at afhjælpe deres lidelser navnlig ved at:

- a) malke malkedyr med højst 12 timers mellemrum
- b) sørge for passende betingelser for diegivning og det nyfødte dyrs velbefindende, hvis et hundyr har født
- c) give dyr, der leveres i containere, vand.

1.6 Pattedyr, undtagen lagomorfer, som ikke straks efter aflæsningen føres til slagtestedet, skal hele tiden have adgang til drikkevand ved hjælp af egnede faciliteter.

- 1.7 Følgende er forbudt:
- a) at slå eller sparke dyr
 - b) at udsætte særligt følsomme dele af deres krop for trykpåvirkning på en sådan måde, at de påføres undgåelig smerte eller lidelse
 - c) at løfte eller trække dyrene ved hoved, ører, horn, ben, hale eller pels eller håndtere dem på en sådan måde, at de påføres undgåelig smerte eller lidelse
 - d) at anvende pigkæppe eller andre spidse redskaber.
- 1.8 Anvendelse af apparater, der giver elektriske stød, bør så vidt muligt undgås. Under alle omstændigheder må sådanne apparater kun anvendes på voksent kvæg og voksne svin, der ikke vil bevæge sig, og kun når der er plads til, at de kan bevæge sig fremad. Stødene må højst vare et sekund, der skal være passende mellemrum mellem dem, og de må kun gives på bagpartiets muskulatur. Stødene må ikke anvendes gentagne gange, hvis dyret ikke reagerer.
- 1.9 Dyr må ikke bindes ved hornene, geviret, ved næsering eller med benene bundet sammen. Når dyr skal være bundet, skal tøjret opfylde følgende krav:
- a) Det skal være så stærkt, at det ikke kan bryde.
 - b) Det skal være sådan, at dyrene har plads til at lægge sig ned samt til at æde og drikke.
 - c) Tøjringen skal være sådan, at der ikke er risiko for kvælning eller for, at dyrene på anden måde kommer til skade, og sådan at dyrene hurtigt kan frigøres.
- 2. Supplerende bestemmelser for opstaldede pattedyr (undtagen lagomorfer)**
- 2.1 Hvert dyr skal have tilstrækkelig plads til at stå op, lægge sig ned og vende sig.
- 2.2 Dyrene skal holdes opstaldet under sikre betingelser, og de skal især forhindres i at undslippe og beskyttes mod rovdyr.
- 2.3 På de dage, hvor slagteriet er i drift, skal der før ankomsten af nye dyr stå separate folde klar til de dyr, der kræver særlig pleje.
- 2.4 Opstaldede dyrs almene tilstand og sundhedstilstand skal regelmæssigt kontrolleres af den dyrevelfærdsansvarlige eller af en person med passende kompetencer.
- 3. Aflødning af dyr**
- 3.1 Hvis samme person står for bedøvelse, ophængning, ophejsning og aflødning af dyr, skal vedkommende foretage dem fortløbende på det enkelte dyr, før de indledes på et andet dyr.
- 3.2 Hvis bedøvelsen ikke afliver dyret, skal de to halspulsårer eller blodårer, som de udløber af, systematisk åbnes.
- 3.3 Fugle må ikke slagtes ved hjælp af automatisk halsskæring, medmindre det kan fastslås, at den automatiske halsskæring har åbnet blodårerne på en effektiv måde. Hvis halsskæringen ikke har fungeret effektivt, skal fuglene straks aflives.

BILAG IV

OVERENSSTEMMELSE MELLEML AKTIVITETER OG DE EMNER, DER SKAL EKSAMINERES I, FOR AT OPNÅ ET KOMPETENCEBEVIS

(jf. artikel 18)

Slagteoperationer nævnt i artikel 7, stk. 2	Emner, der skal eksamineres i
Alle slagteoperationer nævnt i artikel 7, stk. 2, litra a)-f)	Dyrs adfærd, dyrs lidelse, bevidsthed og smerteopfattelse, stress hos dyr.
a) håndtering og pasning af dyr inden fastholdelse	Praktiske aspekter i forbindelse med håndtering og fastholdelse af dyr.
b) fastholdelse af dyr med henblik på bedøvelse eller aflivning	
c) bedøvelse af dyr	Praktiske aspekter i forbindelse med bedøvelseteknikker. Erstatningsmetoder til bedøvelse og/eller aflivning. Vedligeholdelse af udstyr til bedøvelse og/eller aflivning.
d) vurdering af bedøvelsens virkning	Overvågning af bedøvelsens virkning. Erstatningsmetoder til bedøvelse og/eller aflivning.
e) ophængning eller ophejsning af levende dyr	Praktiske aspekter i forbindelse med håndtering og fastholdelse af dyr.
f) afblødning af levende dyr.	Overvågning af bedøvelsens virkning. Erstatningsmetoder til bedøvelse og/eller aflivning.